Maltese Literature Group Inc.
Grupp Letteratura Maltija Ink.

Incorporation No. A8686H

Kull korrispondenza għandha tintbagħat lis-Segretarju f'dan l-indirizz:

MLG, 477 Royal Parade, Parkville, Victoria 3052

FOLJU T'AĦBARIJIET
Numru 218 :: LULJU 2014

Editur: Paul Vella
paul.vella44@gmail.com

IL-LAQGĦA TAL-MEMBRI LI TMISS

Il-laqgħa li tmiss, bħas-soltu, se tkun l-aħħar Ġimgħa tax-xahar, jiġifieri nhar il-Ġimgħa, **25 ta' Lulju, 2014,** fiċ-Ċentru Malti ta' Parkville, fis-7.30 pm. Il-membri kollha mistiedna li jġibu xi xogħol biex jinqara f'din il-lejla. Jekk jogħġobkom ippruvaw li tkunu hemm fil-ħin. Nixtiequ naraw aktar membri jattendu għal dawn il-laqgħat, għalhekk ħajru lill-membri tal-familja u lil ħbiebkom biex jiġu u jsiru membri tal-Grupp tagħna. Imma tinsewx li nhar il-Ħadd, 13 ta' Lulju se jkollna programm speċjali fis-sala taċ-Ċentru Malti ta' Parkville, fis-2 pm fejn se nagħtu merħba lill-awtur u poeta Malti, Adrian Grima. Nispera li narawkom hemm u li ġġibu lil tal-familja u l-ħbieb magħkom.

SERATA SAJFIJA GĦAD-DAWL TAL-QAMAR

Saret serata letterarja nhar il-Ġimgħa 20 ta' Ġunju fis-7.30 pm fil-bitħa ta' ma' ġenb il-Lending Library fi Pjazza San Franġisk, Victoria, Għawdex. Ġie ppreżentat 'feature' letterarju qasir dwar 'Il-Bajjiet Għawdxin fil-Letteratura' li nqara minn Antoinette Grech, M'Louise Attard u Marija Schembri, kitba tal-Kav. Joe M Attard, kif ukoll ġew mistiedna għadd ta' kittieba Għawdxin (Joe Camilleri, Joe W Psaila, Ganninu Cremona, Dun Gorg Mercieca, Paul G. Pisani, Charles Bezzina, Anton F Attard, Patri Remig Galea, Dr Alfred Grech, Joe Zammit Ciantar) biex jaqraw xi ħaġa marbuta mal-istaġun sajfi. Kien hemm ukoll il-kantanta u pjanista Mariella Cefai Spiteri li kompliet iżżewwaq is-serata bil-vuċi tagħha.

SERATA LETTERARJA F'ĦAL SAFI

Waqt li s-Segretarja tal-Grupp Letteratura Maltija tal-Victoria, Rosemary Attard u r-raġel tagħha, Charles, jinsabu fuq btala f'Malta, huma kellhom l-okkażjoni li jattendu għal Serata Mużiko-Letterarja "Safi — il-Kliem fil-Melodija" li l-Għaqda Poeti Maltin flimkien mall-Kunsill Lokali Safi organizzaw nhar il-Ħamis, 5 ta' Ġunju fis-7 pm quddiem il-Knisja ta' Santa Marija Ħal Safi. Ħadu sehem il-*Grupp Novum Ensemble*, u l-poeżij li nqraw kienu b'tema patrijoittika. Rosemary Attard ġiet mistiedna biex taqra poeżija u qrat il-poeżija ta' Manwel Nicholas Borg "Lill-Bandiera Maltija". Qabel ma qrat din il-poeżija, Rosermary qalet xi ħaġa fuq Manwel Nicholas Borg u fuq il-Grupp tagħna. Rosermary qaltli li dawk li kienu preżenti ħadu pjaċir li saru jafu li f'Melbourne hemm min hu daqshekk interessat fil-Malti u biex inkomplu hekk.
Rosemary qaltli li s-Sindku kien preżenti wkoll u wara kien hemm xi rinfreskanti b'ikel Malti. Waqt li kienet hemm Rosemary u Charles iltaqgħu ma' ħafna li għandhom x'jaqsmu mal-letteratura Maltija f'Malta kif ukoll ma' Rigu Bovingdon li kien Malta fuq btala wkoll.
Nixtieq nirringrazzja lil Patrick Sammut li ħa ħsieb li jistampa u jgħaddi l-poeżija ta' Manwel Nicholas Borg li jien għaddejt lilu.Grazzi wkoll għar-ritratti.

Aktar ritratti f'paġna 4

Ittri li nirċievu . . .

Għażiż Paul, Grazzi tassew għall-Folju t'Aħbarijiet li inti ġentilment tibgħatli u li hu mimli b'aħbarijiet ta' dak li qed isir kemm fi gżiritna kif ukoll l-Awstralja b'risq l-ilsien għażiż tagħna. Veru li kull biċċa xogħol titlob il-ħsieb u t-taħbit sa ma tlestiha, imma wara tagħtik sodisfazzjon kbir. Tislijiet
Lina Brockdorff

Għażiż Paul, Niżżikħajr ta'din il-ħarġa ta' Ġunju 2014 tal-Folju tal-Grupp Letteratura Maltija tal-Victoria. Intom id-dixxipli veri ta' lsienna u l-arbli dritti tal-bandiera tagħna.
Mario Griscti

Għażiż Paul, Prosit tassew għal edizzjoni oħra tal-Folju. Hi biċċa xogħol serja u siewja. Inselli għalik ħafna.
Prof. Oliver Friggieri

Għażiż Paul, Kemm ħadt pjaċir bil-wasla tal-folju ta' Ġunju 2014. Nibgħat nirringrazzjak ħafna speċjalment għall-fatt ta' kemm intkom il-Maltin tal-Awstralja tgħożżu l-Malti u tibżgħu għal din il-lingwa li hija wisq għażiża għalina. Grazzi ħafna għat-tagħrif li qsamt magħna li hu bil-wisq apprezzat minna li bħalkom għandna mħabba speċjali lejn ilsien pajjiżna. Nibgħat inselli għalik u għall-membri tal-grupp tal-Letteratura.
Amanda Busuttil

Għażiż Paul, Prosit tal-folju li jasalli email permezz ta' Joe Borg. Awguri għall-ħidma b'riżq l-ilsien Malti fil-kontinent Awstraljan. Qed nibgħatlek poeżija li ktibt dan l-aħħar biex jekk tkun trid, tippubblikaha fil-folju meta tkun komdu; din ma ġietx ippubblikata. Mill-ġdid nawguralek fil-ħidma tiegħek favur ilsien art twelidna. Il-paċi miegħek!
Għoddni tiegħek,
Dun Geoffrey G Attard

Lil Malta f'salib it-toroq

(B'dedika lil min irid jagħmel minn Malta 'l-aktar pajjiż liberali fl-Ewropa')

Malta Malta fejn int sejra
għidli int li ma tafx fejn
min suppost irid iħobbok
qed jisħqek taħt ir-riġlejn...

Fejn int sejra f'dir-rebbiegħa
fejn il-ħmura fl-għaxijiet
flok ma tħeġġek għat-tiġrija
qegħda triegħxek mal-ibliet!

Donnok tlift il-mixja tiegħek
tlift tal-abbi s-sura, il-ġieħ
li għalik fl-imgħoddi tħabtu
biex geddumek jibqa' sħiħ!

Tlift il-ħajja li l-għannejja
ta' ġrajjietna ħlew għalik
bħal insejt li l-Għoli għażlek
għax bil-ħlewwa ried jgħattik!

La tiċħadx Malta nitolbok
dak li darba rbaħt bl-unur
meta fost il-ġnus kotrana
kont tas-safa l-isbaħ fjur!

Kont xi darba tqajjem l-għira
fost il-ġnus li tilfu r-ruħ
imm'int issa qed tinħela
sirt bħal rifs qalb il-ħafur!

Qum minn hemm u le la tħalli
lil min suppost jaf b'aħjar
jirkeb fuqek biex jitkabbar
għax id-demm għal rasu far!

Titħeddilx għar-raġġi fietla
ta' rebbiegħa kollha riħ
li jrid jaqla' minn għeruqu
dak li ġensna dara bih!

Dari lilek kien jammira
kull min sama' seħħlu bik
għax il-għożża tal-familja
kont issibha dejjem fik!

Imm'illum minn fost uliedek
qam min jaħkmek b'qilla jrid
tefa' l-lifgħa f'ħobbok b'ħeffa
flok qaddej irid ikun sid.

Ħeba wiċċu taħt il-maskla
tal-makakk "moħħu miftuħ"
biex bl-iskuża tal-mogħdrija
minn ta' ġensna jkidd ir-ruħ.

Malta Malta fejn int sejra
għidli int li ma tafx fejn
min suppost irid iħobbok
qed jisħqek taħt ir-riġlejn...

Dun Geoffrey G Attard
23 ta' April 2014

Il-Grupp Letteratura Maltija tal-Victoria

qed jorganizza

Laqgħa ta' merħba mall-poeta u awtur Malti

Adrian Grima

fiċ-Ċentru Malti ta' Parkville
il-Ħadd, 13 ta' Lulju, 2014
fis-2 pm

Adrian Grima jitkellem fuq il-letteratura Maltija f'Malta u jaqra' xi xogħol minn tiegħu.
Jekk il-ħin jippermetti l-membri jaqraw xi kitba tagħhom jew ta' awturi oħrajn.

Kulħadd mistieden biex jattendi

Wara jkun hemm xi rinfreskanti

DĦUL B'XEJN

Ġibu l-ħbieb u lil tal-familja

Għal aktar informazzjoni ċemplu lil Paul Vella ***fuq*** **9460-4404**

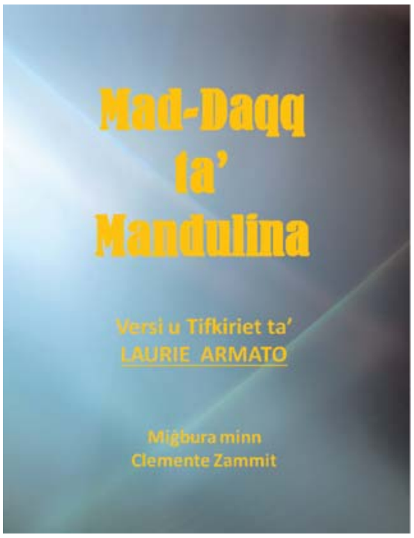

F'dawn l-aħħar xhur, il-ħabib tagħna Dr Clemente Zammit ħadem ħafna biex ġabar ħafna mix-xogħlijiet tal-membru tagħna, il-mibki, imma qatt minsi, Laurie Armato. Laurie kiteb ħafna proża u poeżiji u dnub li dawn jintilfu. Dr Zammit ġabar ħafna mix-xogħol ta' Laurie fi ktejjeb elettroniku u aħna nirringrazzjawh għal dan ix-xogħol sabiħ li għamel għall-memorja ta' Laurie Armato.

Aqra dan il-ktejjeb permezz tal-kompjuter billi tuża din il-link:

http://online.fliphtml5.com/bxaj/vdfy/

Issib il-ktejjeb ukoll fuq Facebook:

https://www.facebook.com/clemente.zammit

Laurie Armato kien membru attiv tal-Grupp Letteratura Maltija għal ħafna snin u xieraq inżommuh fi ħsiebna

State Government Victoria
Department of Premier and Cabinet
OFFICE OF MULTICULTURAL AFFAIRS AND CITIZENSHIP

Proudly supported by the Office of Multicultural Affairs and Citizenship

BOV
BANK OF VALLETTA p.l.c.
Uffiċċju Rappreżentattiv:
16 Watt Street, Sunshine 3020
Telephone: 9311-3222

PROFILI DWAR KITTIEBA GĦAWDXIN

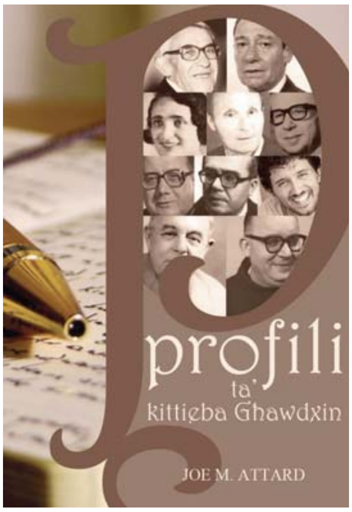

Madwar sena ilu, il-Kav. Joe M Attard kien tana l-ktieb tal-poeżiji tiegħu 'L-Għanja tat-Tifkira', ġabra ta' madwar 150 poeżija dwar suġġetti varji, ħafna minnhom marbuta ma' Għawdex fejn twieled, trabba u kiber il-kittieb. Dawn il-jiem huwa ħareġ il-pubblikazzjoni tiegħu dwar il-Kittieba Għawdxin li għexu matul dawn l-aħħar mitt sena. Dawn jidhru skont l-ordni tat-twelid flimkien ma' tagħrif dwar ħajjithom, ritratt tal-awturi u xi siltiet mix-xogħlijiet tagħhom. Għal dil-pubblikazzjoni daħal il-Klabb Kotba Maltin tal-Belt Valletta u Santa Venera, b'għajnuna siewja mill-Ministeru għal Għawdex, Bank of Valletta, Gozo Arts u Magro Group, waqt li l-A & M Printing tal-Qala stampa l-ktieb (260 paġna) li għandu disinn tal-qoxra tas-saċerdot novell Dun Daniel Sultana mix-Xagħra u studju kritiku tal-Professur Charles Briffa.

B'kollox Joe M Attard irnexxielu jikteb dwar erbgħa u ħamsin kittieb Għawdxi; jibda b'tagħrif dwar Monsinjur Arċidjaknu Luiġi Vella li twieled fis-17 ta' Diċembru 1859 u jtemm is-sensiela tiegħu bil-kittieb żagħżugħ Pierre Mejlaq li twieled fl-20 ta' Lulju 1982. Uħud minn dawn il-kittieba għadhom mimlija bl-għomor u kif jistqarr l-awtur innifsu, kien ta' pjaċir għalih jiltaqa' magħhom u jiddiskuti l-kitba tagħhom; dawn għadhom jgħanu lil-Letteratura tagħna bix-xogħlijiet varji tagħhom, waqt li oħrajn illum ħallewna u dwarhom kellu jfittex u jqalleb il-paġni ta' diversi pubblikazzjonijiet biex seta' jibni l-kitba tiegħu.

Bla dubju, l-ġenerazzjoni li tiela' żgur li ma tiftakarx bosta minn dawn il-kittieba u għalhekk l-awtur ħass li kellu jinkludi wkoll xbieha tal-kittieba u biex il-pubblikazzjoni ma tkunx biss narrazzjoni dwar il-ħajja tal-kittieba, huwa ssokta jżewwaq ukoll dawn il-kitbiet b'siltiet mix-xogħlijiet tagħhom.

Kif jistqarr Dr Charles Briffa fid-Daħla tal-ktieb, it-tema ewlenija ta' din il-ħidma kollha stampata, hija n-natura umana. Mill-esperjenzi tal-bniedem fil-komunita' tixref il-kultura li tikxef stat ta' moħħ u mod ta' ħajja. Meta wieħed jitkellem fuq nies oħra jkun qed joffri possibilitajiet biex il-ħajja umana tkun investigata x'aktarx fl-ambjent immedjat tagħha. Ta' min jgħid li fl-isfera ta' pajjiż sħiħ, l-Għawdxin isawru taqsima essenzjali ta' dawn il-gżejjer biex jagħtu aspetti meħtieġa li jżidu mad-definizzjoni tal-kultura tan-nazzjon tagħna. Allura dan il-ktieb ta' Joe M Attard qiegħed juri ftit minn dawn l-aspetti f'dak li għandu x'jaqsam mal-ħajja letterarja; fil-viżjoni tiegħu l-letteratura tinkludi poeżija, proża, rumanz, novella, folklor, storja, drammi, xandir u ġurnaliżmu.

Dawn il-kitbiet fuq kittieba letterarji Għawdxin huma parti minn ħidma edukattiva ta' rispett li għandu jkollna għal niesna li taw kontribut għall-ilsien Malti. Huma kitbiet li għandhom jixprunaw lil xi qarrejja biex ifittxu iktar fuq xi wħud minn dawn il-kittieba letterarji. Għalhekk dan il-ktieb għandu jħajjar lill-qarrejja għal iktar esplorazzjoni u għal proċess ta' għarfien aktar fil-fond biex jifhmu d-diversita' għanja mhux biss tal-letteratura imma tal-ħajja umana nnifisha. Huwa ktieb ieħor biex nagħrfu lilna nfusna.

Bla ebda dubju, it-terminu *kittieba Għawdxin* jimplika li l-kittieba huma minn Għawdex imma ma jimplikax bilfors li kitbu fuq xi aspett Għawdxi. Jiġifieri fost il-kitbiet tagħhom insibu dawk li jittrattaw temi Għawdxin u dawk li jaħdmu fuq materjal ieħor. Ngħidu aħna ħafna mil-lingwistika ta' Ġuże' Aquilina u Ninu Cremona hija ħidma li tikkonċerna lil kulħadd fuq dawn il-gżejjer -- nazzjonali, jiġifieri ta' siwi għan-nazzjon Malti kollu. Imma nsibu wkoll riċerka li tiffoka fuq Għawdex bħall-istudji toponomastiċi ta' Joe Żammit Ċiantar, il-folklor ta' Anton F. Attard u l-leġġendi ta' Ġorġ Pisani. Attard jinqeda bi stil personali biex jagħtina proża li għalkemm hija suġġestiva, hija wkoll informattiva u espożitorja u għandha livell semantiku li jħaddem suġġestivita' attiva ħafna li biha jiġbdilna l-attenzjoni tagħna u jixħitha fuq is-suġġett. Għaldaqstant f'dawn il-kitbiet jingħata frak bijografiku u kultant jinfetħu xi twieqi aneddotali filwaqt li kif għidna iktar 'l fuq, l-awtur jislet xi ħsebijiet mill-kitbiet ta' dawn il-persunaġġi. B'hekk jitbexxqilna l-bieb fuq is-suġġetti li huma l-persunaġġi b'interess fil-Letteratura u Attard jipprova jispjega kemxejn mill-impatt ta' dawn il-persunaġġi fuq il-komunita' letterarja. Il-kitba mela, hija impressjonistika għax toħroġ mill-impressjoni li Joe Attard għandu ta' kull persunaġġ – ħaġa naturali għax meta tikteb fuq xi ħadd ġeneralment tkun parzjali u interpretattiv.

Dr Briffa jistqarr li l-lingwa u l-kultura huma inseparabbli minn xulxin, u minkejja li l-ktieb li għandna f'idejna jitkellem fuq 'kittieba Għawdxin', dan ma jfissirx li hemm xi letteratura reġjonali li tinqata' mill-kultura lokali għax ukoll dawn il-kittieba Għawdxin jirriflettu xi ħaġa li hija nazzjonali fil-karattru tagħha. Il-kitba minn Għawdex tkattar l-identita' nazzjonali għax iżżid aspetti oħra fl-għarfien nazzjonali b'lingwa li jitkellimha kulħadd fil-gżejjer Maltin. B'mod naturali, f'dawn il-gżejjer il-kitba Għawdxija tintegra ruħha fil-letteratura Maltija bħalma jiġri b'kull kitba minn kull distrett ieħor ta' Malta.

Min forsi għadu ma qarax bizzejjed dwar il-kittieba Għawdxin li għexu matul dawn l-aħħar mitt sena, bħal Ninu Cremona, Ġorġ Pisani, Anton Buttiġieġ, il-Kapuċċin Patri Giaċintu Camenżuli, il-Ġiżwita Patri Ġużeppi Mejlak li kien beda jaħdem fuq dizzjunarju Malti maħdum bl-irqaqat kollha għal dawk li huma frażijiet u kliem tekniku, iżda li minħabba saħħtu u wara mewtu, ma kienx irnexxielu jwassal sat-tmiem, Monsinjur Gużeppi Farruġia Goioso li kien il-ħames Bibblijotekarju tal-Librerija Pubblika ta' Għawdex u li qaleb mit-Taljan għall-Malti l-Istorja t'Għawdex f'żewġ volumi miktuba mill-Kanonku Ġann Piet Agius de Soldanis, l-Avukat Gużeppi Micallef, Laurent Ropa li qatta' għomru fi Franza u li tiegħu għandna bust fil-Villa Rundle, Monsinjur Arċidjaknu Pawlu Cauchi, u ruxxmata kittieba oħra, issa għandu l-okkażjoni li jsir jaf iktar dwarhom u jaqra wkoll xi ħaġa mix-xogħlijiet tagħhom.

Profili ta' Kittieba Għawdxin jinsab għall-bejgħ mill-ħwienet tal-KKM fil-Belt u f'Santa Venera kif ukoll mill-ħwienet ewlenin tal-kotba u jinbiegħ €12. 50c.

Ikomplu minn Paġna 1...

Rosemary u Charles ħadu gost li kienu preżenti għal din is-serata u li kellhom l-okkażjoni li jiltaqgħu ma' Patrick Sammut u oħrajn. Huma xtaqu li kellhom aktar okkażjonijiet bħal dawn. Nirringrazzja għal darb'oħra lil Patrick Sammut li stieden lil Rosemary u lil Charles għal din is-Serata u talli ħa ħsieb jibgħat dawn ir-ritratti.

IL-MEWT TA' FRANK CONSIGLIO

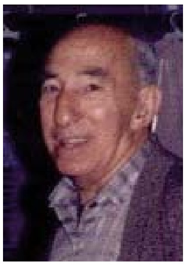

Nhar it-Tnejn, 16 ta' Ġunju tħabbret il-mewt ta' Frank Consiglio fl-eta` ta' 92 sena. Frank serva bħala Konslu Ġenerali ta' Malta fil-Victoria fis-snin 1970-1980. Huwa kien ħabrek ħafna ma' Dr Guze` Abela biex jibdew il-lezzjonijiet tal-Malti fil-Komunita`Maltija tal-Victoria. Huwa kien ħabrek ukoll fil-bidu tal-programmi Maltin fuq ir-radju. Naħseb kulħadd kien jiftakar il-kitba umoristika tiegħu, kemm fil-gazzetta "Il-Maltija" u l-"Maltese Herald" fejn kien jaqleb frażijiet bil-Malti għall-Ingliż kelma b'kelma li ħafna mill-qarrejja kienu jsibuhom interessanti. Il-funeral tiegħu sar nhar it-Tlieta, 24 ta' Ġunju, fil-Knisja ta' Corpus Christi, Glenroy. Il-President, il-Kumitat u l-membri kollha tal-Grupp Letteratura Maltija tal-Victoria, joffru l-kondoljanzi tagħhom lill-martu, Frances u l-familja kollha. Agħtih, O Mulej, il-mistrieħ ta' dejjem.

TELFA TA' ŻEWĠ MALTIN OĦRA . . .

Dan l-aħħar il-Komunita`Maltija tilfet żewġ membri oħra minn tagħha. Charlie Zammit "iż-żiffa" kien kantant u xandar ta' programmi Maltin fuq Stereo 974 FM għal ħafna snin minn fejn ixandru wkoll il-membri tagħna, Ray u Marie Louise Anastasi. Persuna oħra li ħallietna kien Noe` Bonnici li kien iħobb il-Malti u kien ikun ħafna drabi fuq programm tar-radju Maltin kif ukoll fuq ir-radju 3AW filgħodu kmieni. Kien jikkontribwixxi xi xogħol lil Paul Vella fuq 3ZZZ u dejjem kien iċempel wara kull programm biex juri l-apprezzament tiegħu fuq dak li kien jixxandar minn fuq dan l-istazzjon. Aħna noffru l-kondoljanzi tagħna lill-familji tagħhom kollha. Agħtihom, O Mulej, il-mistrieħ ta' dejjem.

Kull sena r-Reskeon Maltese Association and Reskeon Seniors Group jorganizzaw il-Festa ta' Marija Bambina għan-nom tal-Patrijiet tas-Soċjeta` Missjunarja ta' San Pawl. Din is-sena se ssir Quddiesa fil-Kappella ħdejn iċ-Ċentru Malti ta' Parkville, nhar it-Tnejn, 8 ta' Settembru, 7 pm. Imbagħad nhar il-Ħadd, 14 ta' Settembru ssir il-Festa ta' Marija Bambina fil-Knisja ta' St Mary Star of the Sea, West Melbourne, 2.30 pm.

IL-BALLU TAL-VITORJA (BAMBINA)

jinżamm nhar **is-Sibt, 6 ta' Settembru**

fil-FIRENZE RECEPTIONS

134 McBryde Street, Fawkner, 6.30 pm

Ikun hemm ikla ta' 5 passati u x-xorb ta' ma' l-ikel

Mużika minn DJ Domenic

Briju mill-Brass Band

Biljetti **$48** membri u **$50** mhux membri

Ċemplu għall-biljetti **9460-4404** Mob. **0409 961 928**